

ÉTUDES
TCHINGHIANÈS

OU BOHÉMIENS

DE L'EMPIRE OTTOMAN,

PAR

ALEXANDRE G. PASPATI, D. M.

Constantinople.

Imprimerie ANTOINE MORONÉL.
Rue Parchemin-Pass, N° 2.

1870.

Книгата на Александър Паспати, посветена на балканските цигани

чит сред циганите мюсюлмани е и Курбан байрамът. Важно място в системата на семейните празници заема сватбата, продължаваща повече от една седмица. Изобщо не минава голям мюсюлмански или християнски празник и панаир без роми мечкари, фокусници, музиканти и танцьори.

Прави впечатление изключителната адаптивност на етнокултурната система на ромската общност. Ромите се оказват способни да се вмести в наличните социално-икономически ниши при различни исторически условия, използвайки както своите традиционни занятия, така и тяхната модификация или пълна замяна с други. Подбират определени идеи или елементи от културите на околното население, ромската общност съумява да съхрани своята идентичност, въпреки превратностите на историческата съдба.

Така ромите оцеляват и се приспособяват и към условията, които предлага османската държавно-правна система. В навечерието на Освобождението те населяват много български селища или чергаруват по нашите земи, а местното население ги възприема като откоleshни съжителители, заемащи свое място в многоликия от етническа гледна точка Балкански полуостров.

ИЗВОРИ ЗА БЪЛГАРСКАТА ИСТОРИЯ

„Още не съм назвал всички народи, живеещи в Македония: може би няма в света друга страна, където да са събрани толкова различни народности и в голямата си част неприятелни помежду си. Там се срещат голям брой цигани; през лятото те лагеруват под шатри; скитници са, обработват желязото и развиват танца и музиката: те са толкова годни да свирят на всички инструменти, че в армиите на негово величество не се срещат други музиканти освен тях. Намираме ги по празниците; те ръководят танците при такива увеселения; във всички военни корпуси те свирят военен напев, който насърчава войника и се нарича юруш или атака. Винаги бедни, винаги просяци, те нямат никакво недвижимо имущество, никакви имоти; не можеш да се приближиш до катуните им, без да бъдеш заобиколен от отвратителни жени и деца, които искат милостиня.

През зимата те влизат в селата и обитават там най-лошите квартали... Такова е отвратителното положение, до което циганската раса е доведена в Турция; и въпреки че изповядват мюсюлманството, не й позволяват дори да влезе в джамиите.“

Еспри-Мари Кузинери (1747 – 1833), френски консул в Солун, археолог и нумизмат, който издава два тома „Пътуване из Македония“ (Париж, 1831), богато илюстрирани от самия него.

Задачи за анализ: 1. Защо областта Македония привлича погледа на чуждите дипломати? 2. Какви тенденции в живота на ромите отбелязва авторът? 3. Какво е отношението му към съдбата на циганите в османската държава; на какво се дължи тя?

ТЕМА ЗА РАСЪЖДЕНИЕ И ДИСКУСИЯ

Разсъждавайте над въпроса дали, в процеса на своето преселение и придвижване из света ромите са изиграли и роля на „мост“ между културите. Проблемът може да бъде разгледан в хронологичен и сравнителен план. Съставете аргументирано изложение по този въпрос.

Литература:

Елена Марушиакова, Веселин Попов.

Циганите в България, С., 1993;

Жан-Пьер Лиежо. Роми, цигани, чергари.

С., 1995.